

Handläggare
Susanne Rydberg-Lif
Telefon: 08-50805097

Till
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd
2024-09-26

Remiss av Stockholms stads program för stöd till anhöriga

Remiss från kommunstyrelsen Dnr KS 2024/749

Förvaltningens förslag till beslut

- Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens yttrande och överlämnar det till kommunstyrelsen.
- Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutar att omedelbart justera ärendet.

Sammanfattning

År 2024 fick socialnämnden i budgetuppdrag att i samarbete med äldrenämnden revidera Stockholms stads program för stöd till anhöriga. Förslaget program för stöd till anhöriga är en fortsättning på programmet för stöd till anhöriga 2021-2024. Programmet ska ange ramar och riktning för hur stadens socialtjänst ska arbeta med stöd till anhöriga. Inför revideringen har socialförvaltningen och äldreförvaltningen tagit hänsyn till pågående omställning till en långsiktigt hållbar socialtjänst utifrån förslag till ny socialtjänstlag samt omställningen till god och nära vård och omsorg.

Förvaltningen anser att de föreslagna förändringarna i programmet är väl genomarbetade och bra och att programmet därmed har blivit tydligare vad gäller omfattning och syfte. Det är dock viktigt att den interna och externa informationen om anhörigstöd är tydlig med vad skillnaderna är mellan stödjande och vägledande samtal.

Anhörigkonsulenter inom äldreomsorgen påtalar vikten av att fortsätta med att erbjuda stödjande samtal för att bland annat se, lyssna på och bekräfta den anhöriga och att det är det viktigaste verktyget i mötet med anhöriga.

Bakgrund

År 2024 fick socialnämnden i budgetuppdrag att i samarbete med äldrenämnden revidera Stockholms stads program för stöd till anhöriga.

Ärendet

Stockholms stads program för stöd till anhöriga ger riktning och ramar för socialtjänstens arbete med stöd till anhöriga. Programmet är ett viktigt styrdokument för att stärka och fortsätta utveckla anhörigperspektivet inom socialtjänsten. Programmet bidrar till att medvetandegöra att anhörigstöd är ett ansvar för alla medarbetare och chefer samt ge legitimitet och fokus på frågor om anhörigstöd. Stockholms stads program för stöd till anhöriga är en fortsättning på programmet för stöd till anhöriga 2021-2024. Programmet ska ange ramar och riktning för hur stadens socialtjänst ska arbeta med stöd till anhöriga. Inför revidering av programmet har underlag främst inhämtats från:

- utvärdering av Stockholms stads program för stöd till anhöriga 2021-2024, genomförd av Sweco hösten 2023 på uppdrag av socialnämnden och äldrenämnden,
- dialogmöte med intresseorganisationer,
- två workshops med chefer och medarbetare i Stockholms stads socialtjänst,
- 19 djupintervjuer med anhöriga i Stockholms stad,
- dialogmöte med representant från Region Stockholm,
- dialogmöte med Stockholms stads barnombudsman, funktionshinderombudsman samt äldreombudsman,
- Nationella anhörigstrategin inom hälso- och sjukvård och omsorg.

Inför revideringen har socialförvaltningen och äldreförvaltningen tagit hänsyn till pågående omställning till en långsiktig hållbar socialtjänst utifrån förslag till ny socialtjänstlag samt omställningen till god och nära vård och omsorg.

I förslaget till reviderat program har nedan ändringar gjorts jämfört med nuvarande program:

- revidering av syftesbeskrivningen för att tydligare fokusera på det som anhörigstödet kan påverka,
- revidering av målformulering samt tillägg av två mål för att knyta an till den nationella anhörigstrategin,
- delvis förändrad disposition och att programmet i sin helhet har kortats ned,
- förtydligande om att målgruppen anhöriga till personer som drabbats av skjutningar och dödligt våld innefattar personer i kriminell miljö som drabbats av skjutningar och dödligt våld,
- uppdaterade texter för att ha aktuellt underlag,
- revidering av text om stadsövergripande verksamheter i syfte att fokusera mer på stödet som ges istället för organisering,
- text om den nationella anhörigstrategin är tillagd,

- text om mänskliga rättigheter istället för barnrätts-, funktionshinder- och jämställdhetsperspektiv,
- åtgärdslista har bytts mot fem fokusområden med tillhörande aktiviteter som anger prioriterat arbete inom stöd till anhöriga,
- språkliga justeringar och redaktionella ändringar.

Målen med programmet är:

- Stockholms stads socialtjänst har ett anhörigperspektiv som genomsyrar alla verksamheter och yrkesgrupper som möter anhöriga.
- Anhöriga görs delaktiga i den närståendes omsorg, stöd eller vård i den mån det är möjligt utifrån frivillighet och samtycke.
- Anhörigas behov uppmärksammas och anhöriga erbjuds stöd med kvalitet.

Fokusområden i programmet

I förslag till nytt program har fem fokusområden med tillhörande aktiviteter tagits fram. Detta har gjorts utifrån de rekommendationer som lämnades i utvärderingen av Sweco, förslag från medarbetare och chefer inom Stockholms stads socialtjänst, från intresseorganisationer samt från enskilda anhöriga vid djupintervjuer. Följande fokusområden har valts ut:

- information om socialtjänstens stöd till anhöriga,
- kunskap och kompetens,
- samverkan,
- stöd till anhöriga,
- systematisk uppföljning.

Jämställdhetsanalys

Anhöriga är både kvinnor och män, flickor och pojkar. Ett jämställdhetsperspektiv har genomgående beaktats vid revideringen av programmet för stöd till anhöriga. Studier visar att det finns skillnader i vilken typ av stöd som kvinnor respektive män ger till sina närstående. Kvinnor ger oftare stöd och hjälp med hushållsarbete, personlig omvårdnad och medicinsk hjälp medan män oftare ger ekonomiskt och praktiskt stöd. Forskning visar att bland de som ger stöd till en närstående så påverkas kvinnors hälsa och ekonomi mer negativt jämfört med männens. Stöd till såväl närstående som anhöriga är därför viktigt utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom stadsdelsdirektörens stab i samverkan med förvaltningens avdelningar.

Förvaltningens yttrande

Förvaltningen anser att de föreslagna förändringarna i programmet är väl genomarbetade och bra och att programmet därmed har blivit tydligare vad gäller omfattning och syfte. Det är dock viktigt att den interna och externa informationen om vad anhörigstöd ska erbjuda överensstämmer med programmet när det gäller stödjande och vägledande samtal. Det är även viktigt att det blir tydligt vad skillnaderna är mellan stödjande och vägledande samtal och om det med stödsamtal, som enligt programmet är ett stadsövergripande stöd till anhöriga, menas en beslutad insats. Stödsamtal ingår i begreppet stödjande samtal enligt Socialstyrelsens termbank och kan vara pedagogiska samtal eller motiverande samtal.

Anhörigkonsulenter inom äldreomsorgen påtalar vikten av att fortsätta med att erbjuda stödjande samtal för att se, lyssna på och bekräfta den anhöriga. Det är det viktigaste verktyget i mötet med anhöriga utifrån den unika situation som den anhöriga befinner sig i. Vid uppföljning och frågan om vad som är viktigt i mötet med anhörigstödet har anhöriga angett att det är viktigt att känna sig bekräftad och lyssnad på i mötet med olika huvudmän.

Toni Mellblom
Stadsdelsdirektör

Bilagor

1. Remissbrev, kommunstyrelsen, 2024-06-28.
2. Tjänsteutlåtande, socialförvaltningen och äldreförvaltningen, 2024-05-06.
3. Stockholm stads program för stöd till anhöriga 2021-2024.
4. Stockholm stads program för stöd till anhöriga 2025-2028.
5. Utvärdering av Stockholm stads program för stöd till anhöriga 2021-2024, Sweco, 2023.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Toni Mellblom, Stadsdelsdirektör	2024-09-11